

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “คุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภовาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภовาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร 2) เปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภовาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล และ 3) หาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภовาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 321 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ประเภทเลือกตอบ (Check List) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ (Frequencies) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบสมมติฐาน โดยค่า t (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) โดยได้ผลสรุปดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 60.10 มีอายุระหว่าง 60-69 ปี ร้อยละ 65.40 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 59.80 มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 66.00 มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา (ป.6) ร้อยละ 82.60 และมีพื้นที่อยู่อาศัย โซนที่ 1 ร้อยละ 50.20

2. คุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภовาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$) เมื่อพิจารณาทางด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านสวัสดิการ ($\bar{X} = 3.51$) รองลงมา คือ ด้านนันทนาการ ($\bar{X} = 3.49$) ด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 3.48$) ด้านสุขภาพอนามัย และด้านรายได้ ($\bar{X} = 3.39$) ตามลำดับโดยสามารถสรุปผลในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

2.1 ด้านสุขภาพอนามัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) เมื่อพิจารณารายข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านมีสุขภาพที่สามารถทำงานได้อย่างปกติ ($\bar{X} = 3.50$) รองลงมา คือ ท่านสามารถประกอบกิจกรรมหรือทำกิจกรรมนอกบ้านได้ ($\bar{X} = 3.48$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมาท่านไม่ได้เข้ารักษาตัวในโรงพยาบาล ($\bar{X} = 2.81$) ตามลำดับ

2.2 ด้านที่อยู่อาศัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณารายข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานที่อยู่อาศัยของท่านมีความสะดวกสบาย ($\bar{X} = 3.58$) รองลงมา คือ ท่านพึงพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 3.51$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เวลาที่ท่านอยู่บ้านท่านรู้สึกผ่อนคลายสบายใจ ไม่เครียด ($\bar{X} = 3.43$) ตามลำดับ

2.3 ด้านรายได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) เมื่อพิจารณารายข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านได้รับการช่วยเหลือในเรื่องสวัสดิการด้านการเงินจากหน่วยงานของรัฐอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.56$) รองลงมา คือ รายได้ของท่านเพียงพอกับรายจ่าย, ท่านไม่มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับเรื่องรายได้ของท่านและท่านไม่มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายของท่าน ($\bar{X} = 3.38$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ค่าใช้จ่ายของท่านสอดคล้องกับรายได้ ($\bar{X} = 3.33$) ตามลำดับ

2.4 ด้านนันทนาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) เมื่อพิจารณารายข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ($\bar{X} = 3.68$) รองลงมา คือ ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณี วัฒนธรรม หรืองานประจำปี ในหมู่บ้านและชุมชน ($\bar{X} = 3.63$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านได้มีโอกาสไปท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.31$) ตามลำดับ

2.5 ด้านสวัสดิการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อพิจารณารายข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.72$) รองลงมา คือ การให้คำปรึกษาและแนวทางการแก้ไขในการดำเนินชีวิต ($\bar{X} = 3.68$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดให้มีอาสาสมัครบริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน ($\bar{X} = 3.18$) ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภовาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล สามารถสรุปผล ได้ดังนี้

3.1 คุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภовาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร จำแนกตามคุณลักษณะด้านเพศ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน

3.2 คุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภовาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร จำแนกตามคุณลักษณะด้านอายุ พบว่า โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 2 ด้าน คือ 1) ด้านรายได้ และ 2) ด้านสวัสดิการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านสุขภาพอนามัย โดยภาพรวม โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test) พบว่า ประชาชนกลุ่มอายุต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่

ประชาชนกลุ่มอายุต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ย ยังชีพผู้สูงอายุ ด้านสุขภาพอนามัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่

1) ประชาชนที่มีอายุ 60-69 ปี มีคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มากกว่าประชาชนที่มีอายุ 70-79 ปี

ประชาชนกลุ่มอายุต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ย ยังชีพผู้สูงอายุ ด้านรายได้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่

1) ประชาชนที่มีอายุ 60-69 ปี มีคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มากกว่าประชาชนที่มีอายุ 70-79 ปี และ 80-89 ปี

ประชาชนกลุ่มอายุต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ย ยังชีพผู้สูงอายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่

1) ประชาชนที่มีอายุ 60-69 ปี มีคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มากกว่าประชาชนที่มีอายุ 70-79 ปี, 80-89 ปี และ 90 ปี ขึ้นไป

2) ประชาชนที่มีอายุ 70-79 ปี มีคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มากกว่าประชาชนที่มีอายุ 80-89 ปี และ 90 ปี ขึ้นไป

3.3 คุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร จำแนกตามคุณลักษณะด้านสถานภาพ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า ทั้งในภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test) พบว่า ประชาชนกลุ่มสถานภาพต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่

- 1) ประชาชนที่มีสถานภาพโสด มีคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมากกว่าประชาชนที่มีสถานภาพหย่าร้าง/หม้าย
- 2) ประชาชนที่มีสถานภาพสมรส มีคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมากกว่าประชาชนที่มีสถานภาพหย่าร้าง/หม้าย

3.4 คุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร จำแนกตามคุณลักษณะด้านรายได้ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.5 คุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร จำแนกตามคุณลักษณะด้านระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นด้านสวัสดิการ ไม่มีความแตกต่าง

3.6 คุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร จำแนกตามคุณลักษณะด้านพื้นที่อยู่อาศัย พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านสุขภาพอนามัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพอนามัย

4.1 แนวทางการพัฒนาความพึงพอใจเกี่ยวกับสุขภาพ การช่วยเหลือตนเอง การทำกิจวัตรประจำวันแก่ผู้สูงอายุ ควรมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาชุมชน โรงพยาบาลชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข มูลฐาน อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยเบื้องต้นให้ผู้สูงอายุรวมถึงการจัดทีม

อาสาสมัครตรวจเยี่ยมผู้สูงอายุ แนะนำการดูแลสุขภาพและการทำกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง

4.2 แนวทางการพัฒนาการนอนหลับแก่ผู้สูงอายุ ควรเน้นส่งเสริมเรื่อง ธรรมชาติ การนั่งสมาธิทำจิตใจให้สงบ การออกกำลังกายแบบเบา ๆ ให้ผู้สูงอายุและการจัดสภาพแวดล้อมที่พักอาศัยให้มีความเหมาะสมแก่การพักผ่อน

4.3 แนวทางการพัฒนาการรักษาตัวในโรงพยาบาลแก่ผู้สูงอายุ ควรให้คำแนะนำแก่ผู้สูงอายุในการปฏิบัติตัวขณะเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลและญาติ ผู้ดูแลให้มีความเข้าใจปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์ ควรจัดหน่วยบริการให้มีระบบการบริการที่สะดวกรวดเร็ว

5. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร ด้านรายได้

5.1 แนวทางการพัฒนาความเพียงพอของรายได้กับรายจ่ายแก่ผู้สูงอายุ ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุรวมกลุ่มทำกิจกรรมแบบที่สามารถทำได้และส่งเสริมการทำกิจกรรมที่เสริมรายได้และลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น

5.2 แนวทางการพัฒนาความวิตกกังวลเกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายแก่ผู้สูงอายุ ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยการให้ผู้สูงอายุแต่ละหมู่บ้านมีชมรมผู้สูงอายุ การมีกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสพบปะกับเพื่อนที่มีอายุใกล้เคียงกัน มีโอกาสได้พูดคุยระบายความรู้สึกของตน ช่วยทำให้ผ่อนคลายความวิตกกังวลได้ให้ผู้สูงอายุจัดทำบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน จัดตั้งกลุ่มอาชีพเพื่อให้ผู้สูงอายุเกิดรายได้

5.3 แนวทางการพัฒนาการได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากครอบครัวหรือญาติพี่น้องแก่ผู้สูงอายุ ปลุกจิตสำนึกให้ครอบครัว บุตร-หลาน ญาติ พี่น้อง มีความรักกตัญญู เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ แก่ญาติพี่น้องของตนเองที่เป็นผู้สูงอายุใช้มาตรการทางสังคม บังคับให้ครอบครัวมีความรับผิดชอบต่อผู้สูงอายุในครอบครัวในการดูแลสุขภาพช่วยเหลือทางการเงินในการเลี้ยงดู

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย “คุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร” มีประเด็นที่สมควรนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภовาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.45) เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านสวัสดิการ รองลงมาคือ ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสุขภาพและด้านรายได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชลี เนตสมบูรณ์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น มีคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยงยุทธ กันทะจิตร (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริการสาธารณะด้านการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาในการให้บริการสาธารณะด้านการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภแม่สรวย ในภาพรวมทุกด้าน พบว่า มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เหตุที่คุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภовาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเกิดขึ้นจากการที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกรรม จึงทำให้ไม่ค่อยมีเวลาสำหรับการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหรืออีกสาเหตุหนึ่ง ประชาชนไม่มีโอกาสได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงด้วยข้อจำกัดหลาย ๆ ประการ จึงส่งผลให้การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

2. จากการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภовาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล สรุปผล ได้ดังนี้

2.1 จำแนกตามคุณลักษณะด้านเพศและพื้นที่อยู่อาศัย พบว่า ภาพรวมและรายด้าน มีคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของศศิวิมล มงคลสินธุ์ (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ปัญหาการให้สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลนาจารย์ อำเภอมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลนาจารย์ ที่มีเพศต่างกัน เห็นว่ามีปัญหาการให้สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลนาจารย์ อำเภอมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

เหตุที่คุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร ด้านเพศและพื้นที่อยู่อาศัยมองเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน อาจเกิดขึ้นจากการที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ได้รับบริการจากหน่วยงานรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้อยู่ประจำและเท่าเทียมกันไม่ว่าเพศไหนและครอบคลุมทุกพื้นที่การให้บริการที่พึงมีตามสิทธิของผู้สูงอายุ

2.2 จำแนกตามคุณลักษณะด้านอายุ สถานภาพ รายได้และระดับการศึกษา พบว่า มีคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชลี เฉิดสมบูรณ์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น มีคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ พบว่า ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ที่แตกต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 เหตุที่คุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร อาจเกิดขึ้นจากการที่ผู้สูงอายุมีสถานภาพ รายได้และระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นในเรื่องของคุณภาพชีวิตทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน เช่น คนที่มีสถานภาพโสด มีรายได้จากการรวมกลุ่มจักสาน ได้รับเบี้ยยังชีพในอัตราที่รัฐกำหนดมาเท่ากับคนที่มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง ไม่มีรายได้เป็นหลักมีเงินที่ส่งมาจากบุตร หลานเท่านั้น จึงทำให้คิดว่าอัตราเบี้ยยังชีพที่รัฐมอบให้แต่ละเดือนไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย เป็นต้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ ควรดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ด้านสุขภาพอนามัยโดยดำเนินการเอาใจใส่ดูแลสุขภาพ การช่วยเหลือตนเอง การทำกิจวัตรประจำวันผู้สูงอายุ การนอนหลับของผู้สูงอายุ การรักษาตัวและการบริการในโรงพยาบาลแก่ผู้สูงอายุ

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ ควรดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัย โดยดำเนินการดูแลสภาพที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับสุขภาพร่างกาย เพื่อให้รู้สึกผ่อนคลาย สบายใจไม่เครียดให้มีสภาพแวดล้อมและสภาพที่อยู่อาศัยปลอดภัย น่าอยู่อาศัย

1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ ควรดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ด้านรายได้ โดยควรดูแลเอาใจใส่เพียงพอของรายได้กับรายจ่ายผู้สูงอายุ การจัดการความวิตกกังวลเกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายของผู้สูงอายุและได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากครอบครัวหรือญาติพี่น้องแก่ผู้สูงอายุ

1.4 องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ ควรดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ด้านนันทนาการ โดยการสนับสนุนให้มีโครงการท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ ให้มีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการอยู่เสมอให้มีโอกาสทำกิจกรรมนันทนาการกับผู้สูงอายุด้วยกันและให้มีโอกาสพักผ่อนคลายเครียด

1.5 องค์การบริหารส่วนตำบลวาริชภูมิ ควรดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ด้านสวัสดิการ ผู้สูงอายุที่อายุมาก 90 ปีขึ้นไป ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพหม้ายหรือหย่าร้าง ผู้สูงอายุที่มีภรรยาได้ต่ำและผู้สูงอายุที่มีการศึกษาประถมศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุต่อกิจกรรมการผู้สูงอายุ เช่น การสนับสนุนบุคลากรภาครัฐ การสนับสนุนทางสังคม การส่งเสริมอาชีพ การสร้างเครือข่ายผู้สูงอายุ เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจในการให้บริการผู้สูงอายุ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการให้บริการและการกำหนดนโยบายของภาครัฐ

2.3 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุโดยเก็บข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น เช่น การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์เชิงลึกและการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นต้น